

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKKRAKSTS

□ Konsultācija nepamatoti represētajiem
2. lappusē

□ Sociāli ekonomiskais stāvoklis rajonā 1992. gada 11 mēnešos
3. lappusē

□ Lasītāju vēstules un komentāri
3. lappusē

Kur ir cerība un ticība...

♦ Lauksaimniecības ekonomikas apskats

Latvijas Republikas likumā par lauksaimniecības uzņēmumu privatizāciju noteikts: samazināt nelikumīgo kolektīvizācijas metožu rezultātā radītās sekas, mainot īpašuma formas lauksaimniecības uzņēmumos, kā arī veicināt privatizācijas procesu lauksaimniecībā un nodrošināt pamatnoteikumu izveidošanos uz privātu iniciatīvu balstītās uzņēmējdarbības attīstībai, materiāli sekmēt zemnieku saimniecību veidošanos, saprotot šī uzdevuma svarīgo valstisko nozīmi.

Arī rajona lauksaimniecības pārvaldes speciālisti veica lielu izskaidrošanas un organizatorisko darbu, lai privatizācijas process notiktu straujāk un bez nenormāliem politiskiem asumiem. Dažviet tas noritēja vieglāk, bet citur — sarežģītāk. Tomēr tas notika privatizācijas likuma noteiktajos termiņos un likumā noteiktā kārtībā.

Privatizācijas process laukos varētu arī turpmāk sekmīgi turpināties, ja vien paju sabiedrībām, zemnieku saimniecībām un citām uzņēmējdarbības formām būtu radītas iespējas sekmīgi attīstīties. Bet lauksaimnieciskā ražošana nonākusi gandrīz vai strupceļā, jo paju sabiedrības vairs neredz tālākas attīstības perspektīvu, bet zemnieku saimniecības un pārējie lauku uzņēmēji arī pagaidām to nesaskata. Šobrīd situācija ir tāda, ka praktiski nav iespējams paplašināt ražošanu. Un nav pat iespējams glābt lauksaimniecisko ražošanu kā tādu vispār.

Labības produktu, piena un gaļas kombinātu kopējais parāds par piegādāto produkciju lauksaimniekiem rajonā jau sasniedzis 100 miljonus rubļu. Lauki gaida 50 miljonus rubļu par šī gada vasarā bojā gājušajiem labības sējumiem. Par Latgales zonai rudens sniega nodarītajiem postījumiem lauksaimniekiem apsolīta, bet nav izmaksāta 17 miljonus rubļu liela kompensācija.

Šāda norēķinu novilcināšana neļāvēlīgi ietekmē gatavošanos nākamā pavasara sējai. Ne zemnieki, ne citi lauksaimnieki nespēj iegādāties degvielu, minerālmēslus, tehniku un pārējos ražošanas līdzekļus. Tas neapšaubāmi traucēs lauksaimnieciskās ražošanas attīstību rajonā.

Sakarā ar strauji sakāpinātām materiāli tehnisko resursu cenām un pakalpojumu izmaksu pieaugumu: elektroenerģijas cena sadārdzinājusies 67 reizes, dīzeldegvielas 105 — reizes, benzīna — 72 reizes, dabas gāzes — 348 reizes, mazuta — 128 reizes, krāšņu kurināmā — 79 reizes, minerālmēslu — 44 līdz 190 reizes, spēkbarības — 26 reizes, arī lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas izmaksas pieauga. Tomēr vidēji tikai 18 reizes. To var izskaidrot ar to, ka daļa produkcijas tika sarāžota no iepriekšējām — lētākām — lopbarības rezervēm un pārējiem ražošanas materiāliem. Turpmāk arī lauksaimniecības produkcijas ražošanas pašizmaksa krietni pieaugs.

Savukārt lauksaimniecības produkcijas iepirkuma cenu pieaugums stipri atpaliek no ražošanas izmaksu pieauguma.

Tā iepirkuma cena liellopiem pieaugusi tikai 5 reizes, cūkgaļai — 15 reizes, putniem — 10 reizes, pienam — 12 reizes, graudiem — 26 reizes, bet linu stiebrīņiem — tikai 4 reizes. Realizējot lauksaimniecības produkciju par šīm cenām, ienākumi varēja pieaugt ap-

mēram 12 reizes, toties pašizmaksa palielinājusies vairāk nekā 18 reizes. Tātad — peļņas nav...

Lai segtu faktiskās ražošanas izmaksas un sabalansētu lauksaimniecības ieņēmumus un izdevumus, lopkopības produkcijas cenām jābūt 2 reizes augstākām par pašreizējām.

Lai no cenu pieauguma neciestu iedzīvotāji, būtu nepieciešama lauksaimniecības produkcijas dotēšana no valdības puses. Paši lauksaimnieki šo izmaksu pieaugumu varētu iespējot 20-25 procentu apmērā, pārējais sadārdzinājums saistās ar rūpniecisko ražošanu.

Par to, ka pašlaik lauksaimniecības produkcijas ražošana palikusi nerentabla, liecina samērā straujais ražošanas un lopu skaita samazinājums rajonā.

Visu kategoriju saimniecības piena ražošanu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājušas par 30 procentiem, gaļas ražošanu — par 28 procentiem. Strauji samazinās arī lopu skaits statūtsabiedrībās: liellopi par 7028, slaucamās govīs — par 2540, cūkas — par 16095 (gandrīz uz pusi). Lopu skaita samazināšanās turpināsies, jo vairākām paju sabiedrībām gluži vienkārši nav vairāk ar ko lopus barot. Diemžēl lopu skaita samazināšanos paju sabiedrībās pagaidām nespēj kompensēt zemnieku un individuālās saimniecības.

Tāda īsumā ir pašreizējā situācija rajonā lauksaimnieciskajā ražošanā. Šķiet, ka lauki cieš no straujās privatizācijas «šoka terapijas». Tas izpaužas kā pilnīgs naudas deficīts. Toties visās avīzēs varam lasīt par to, kā strīdas bankas, un, cik var saprast, tas viss notiek no pārmērīgās «dolāru terapijas», jo meklē avotus, kur ieguldīt liekos līdzekļus.

Bet lauksaimnieki visos laikos ir meklējuši un atraduši ceļus, kā izkulties no vissmagākajām situācijām. Izejas punkti tiek meklēti arī tagad. Maz pamazām laukos sāk veidoties lauksaimnieku biedrības, veidojas zemnieku kopdarbības sabiedrības, ražošanu apkalpojoši agroservisa uzņēmumi un citas uzņēmējdarbības formas.

Laucinieki domā par to, lai lauksaimniecisko ražošanu, pārstrādi un preču realizāciju pārņemtu savās rokās, lai peļņa, kas rodas, neaizietu starpniekiem, kuri pārstrādā vai iztirgo lauksaimniecības produkciju. Diemžēl šobrīd šie starpnieki nopelna vairāk nekā tie, kuri audzē maizi un lopus.

Kuras no uzņēmējdarbības formām izdzīvos, rādīs laiks, bet ir skaidrs, ka iesāktais privatizācijas ceļš arī laukos rod cilvēku atsaucību. Daudzi jau saskata lauku cilvēku labklājīgas dzīves pamatus. Un kur ir ticība un cerība, tur arī nāk mīlestība uz darbu, savu dzimto pusi un zemi. Un tas viss dara dzīvi pilnvērtīgu.

Ē. Ancāns,
rajona lauksaimniecības pārvaldes galvenais ekonomists

«DZIRDI!» — «Novadnieka» lasītājiem

■ Ansambļa «Dzirdi!» dziedātājas iedezina svecītes pirmajā Ziemassvētku eglītē Preiļos.

— Gribu novēlēt priecīgus Ziemassvētkus visiem «Novadnieka» lasītājiem. Un vēlējumu — «kam ausis dzirdēt, tas lai dzird», kā rakstīts Evāņģēlijā. Šodien skandādi aicinājumi, bet mēs domājam, ka ir vērts ieklausīties Bībeles

balsī, kas aicina cilvēku atgriezties pie Dieva un dzīvot kristīgu dzīvi, — šo apsveikumu mūsu rajona cilvēkiem isā intervijā teica kristīgās grupas «Dzirdi!» vadītājs Māris Dravnieks. Šī dziedoņu grupa no Mateja

baznīcas Rīgā ir pazīstama ar to, ka bieži dzied ne vien baznīcā, bet arī skolās, pensionātos, slimnīcās, īpaši lauku rajonos un īpaši Ziemassvētku laikā, kad sirdis ir atvērtas gaišajam un labajam, kad cietējiem un sērdieņiem tik ļoti gribas siltuma un mīlestību. Siltuma, ar kuru pilna ir katra šīs grupas izpildītā dziesma un kuru lielākajai daļai mūziku rakstījis pats Māris Dravnieks. Paša Māra ģimēnē ir septiņi bērni un lielākie piedalās koncertos kopā ar vecākiem. Grupa «Dzirdi!» pastāvēšanas laikā viņi rīkojuši daudz labdarības koncertu, arī šoreiz, ieradušies Preiļos, viņi par uzstāšanos maksu negaidīja. Rīkotāji apmaksāja tikai benzīnu no un uz Rīgu. Koncertā dziesmas skan ne tikai pašu izpildījumā, vairākām teksti ar palielinātā aparāta palīdzību tiek parādīti uz ekrāna zāles priekšā un aicināta līdzī dziedāt visa zāle.

Līdz sirds dziļumiem savilpoti vecie ļaudis klausījās Ziemassvētku dziesmas, bet Rudzētu internātpalīgskolas audzēkņu sejas kā at-

Starp pelēkajām dienām — gaišāka

■ Neteiksim, ka viņi ir mūsu pagātnes ļaudis. Uz šo pagātni mēs visi ejam paši...

Piektdien pēcpusdienā, jau atvadoties no rīkotājiem, sirsnība un mīļi pateicības vārdi no vecajiem ļaudīm lija aumajām. Viņi no sirds bija pateicīgi labdarības dienas rīkotājiem Preiļos — žēlsirdības kustības organizētājam M. Veitai, Sarkanā Krusta biedrības darba vadītājam A. Vasiljevai, sociālās aprūpes dienesta vadītājam J. Fadejevai, kā arī žēlsirdības māsiņām, kuru apcubināti un aprūpēti vecākie un nespējīgākie sirmgalvi tie ieradās. Atbrauca arī sirmgalvi no Salenieku pensionāta. Ar bērnišķīgā sajūsmā mirdzošām acīm vecie ļaudis noklausījās grupas «Dzirdi!» koncertu. Pēc tam visi sēdās pie tejas galdiem ar saldumiem un sviestmaizītēm, kam sieru un sviestu bija atsūtījuši Preiļu siera rūpnīca. Daudzi izteicās, ka tieši šāda iespēja kopā pasēdēt, satikties, atcerēties senās dienas, ieraudzīt senus paziņas arī ir svarīgāka par visu pārējo. Tad vecie ļaudis kinoteātri noskatījās filmu «Cilvēka bērns». Un šķīrās, vēl pa brīdim pakāvēdamies pulciņos, negribēdami atgriezties ne sevišķi gaišajā ikdienā.

Labs koncerts, filma, tikšanās ar jaunības draugiem, viesmīlīga uzmanība no rīkotāju puses, saldumu sainīši, kas Ziemassvētku sveicienam visiem vientuļajiem un nabadzīgajiem iznēsāti pa mājām, tāda bija šī labdarības diena.

Diemžēl labdarības no pašām Preiļu organizācijām šeit nebija. Izņemot siera rūpnīcu, kultūras namu, kinoteātri, un, protams, dziedātājus no Mateja baznīcas. M. Veita saka, ka varbūt viņai vajadzējis visus apstaigāt, lūgties? Vai vajadzēja? Lai tas katram paliek uz viņa pašā sirdsapziņas šo piedošanas un labestības svētku priekšvakarā...

Sestdien Preiļu bērniem invālidziem kaut pāris gaišas stundas dāvāja skolēnu jaunrades centrs, kas bija sarīkojis eglīti mazajiem cietējiem. Jau ilgi pirms šīs dienas

katrs pulciņš kādam konkrētam bērnam gatavoja dāvanīņu, domādams par mazo slimnieciņu. Un nevar zināt, vai lielāks ieguvējs bija tas, kurš šo veselo bērnu dāvanīņu saņēma, vai tie, kas visu savu līdzjutību un sirds siltumu ielika tās tapšanā... Pie eglītes uzstājās T. Kulakovas vadītais deju ansamblis, S. Veigules dramatiskais un leļļu kolektīvs. Vislielākā sajūsma svētku viesiem bija par lellēm marionetēm, kas darbojās A. Zeiles pulciņa audzēkņu rokās. 1. vidusskola bija atvēlējusi krāsu televizoru un plejjeru, bet kinoteātris «Ezerzeme» — kasetes ar multfilmām. Svētku rīkotājas bija parūpējušas arī par piparkūkām, ko pietika gan viesiem, gan saimniekiem. Rotaļas, spēles, dejas, jautrība arī slimajiem šoreiz ļāva justies vienādiem ar veselajiem vienaudžiem, un kad gādīgās māmiņas jau aicināja mājup, atbilde skanēja vienota — gribam vēl dejot...

Gan atnākušie bērni, gan tie, kuri slimības dēļ tomēr neieradās, saņēma caur Sarkanā Krusta nākušas saldumu paciņas.

L. Sila
J. Silicka foto

■ Katru gadu mežā dzimst kāda eglīte, un katru gadu kāda pārnāk Ziemassvētku priekam...

Visas tautas sertifikācija

Šī gada 4. novembrī Latvijas Republikas Augstākā Padome pieņēma Likumu par privatizācijas sertifikātiem un lēmumu par tā stāšanos spēkā. Kopš septembra darbojas Privatizācijas sertifikātu ieviešanas koordinācijas padome. Tās priekšsēdētājam, arī Ekonomikas reformu ministrijas daļas vadītājam, Aivaram Bernānam vispirms jautāju:

— Kas šobrīd cilvēkam jāzina un kas jādarā?

— Jāzina, ka ir likums, bet lēmumā par tā stāšanos spēkā ir norādīts termiņš — līdz nākamā gada martam jāveic visi sagatavošanas darbi sertifikātu piešķiršanai.

— Tie ir jūsu darbi.

— Nākamajā dienā pēc likuma pieņemšanas sanāca koordinācijas padome. Tajā ir pārstāvji no visām ar sertifikāciju saistītajām institūcijām. Janvārī viss lielais darbs sāksies pašvaldībās, nepieciešamas telpas, darbinieki, lielākoties tie būs cilvēki, kuri piedalījās iedzīvotāju reģistrēšanā.

Ir noslēgts nodomu protokols ar tipogrāfiju par sertifikātu kontu grāmatīņu un visu pārējo materiālu iespēšanu, kas vajadzīgi bankai, lai varētu atvērt kontus. Sadarbojamies ar Pilsonības un imigrācijas departamentu, kurš strādā pie sarakstu veidošanas, uz to bāzes tiks piešķirti sertifikāti. Vienīgais, kas pagaidām jāizdara pašam cilvēkam, — jāreģistrējas, lai viņš varētu atvērt kontu tad, kad būs sludinājumi avīzē par sertifikācijas sākšanu. Sludinājumā būs paziņots, kurās Krājbankas nodaļās konkrēti kuru ielu un namu iedzīvotājiem atver kontus.

Taču jau šobrīd katrs var pārdot, kur un kā ieguldīs sertifikātus. Saimnieciski aktīvie ļaudis var apsvērt iespēju, ka ar sertifikātiem varēs apmaksāt nomas izpirkuma līgumus; ja šobrīd parakstāties uz akcijām, pirmo daļu iemaksājat skaidrā naudā, ziniet, ka pēc tam (atlikušo) varēs samaksāt arī ar sertifikātiem.

Ja cilvēkam nav vis valsts, bet gan kooperatīvais dzīvoklis vai privātmāja, var domāt arī par iespēju sertifikātus ieguldīt savas vasarnīcas zemes vai privātmājas zemes nopirkšanai. Citiem droši vien ir prātā kāda perspektīva valsts akciju sabiedrība, kurā viņi gatavosies ieguldīt sertifikātus. Zemnieku ģimene, kurā ir trīs paaudžu cilvēki, apvienojot sertifikātus, varēs privatizēt kādus 30 hektārus lauku zemes.

— Tātad katram cilvēkam būs sertifikātu konts bankā. Bet pats sertifikāts — kāds stiprs papīrs, dokuments — kāds tas izskatīsies?

— Sertifikātu kā tādu nebūs. Katram cilvēkam būs tikai konts. Piemēram, parakstoties uz akcijām, viņš dabūs pārveduma čeku.

— Kas būs rakstīts uz pārveduma čeka?

— Uz tā būs norādīts sertifikātu skaits, ko cilvēks nopēms no konta. Bet Ministru Padome publicēs šo viena sertifikāta vērtību (naudas izteiksmē) konkrētajā brīdī. Viena sertifikāta vērtība, kā paredz likums, atbilst dzīvokļa kopplatības 0,5 kvadrātmetru celtniecības izmaksai tipveida dzīvojamajos namos.

Sertifikāta vērtība būs zināma sertifikācijas starta brīdī, tātad martā. Pēc tam, ja cenas, celtnie-

cības izmaksas mainīsies, tad palielināsies arī viena sertifikāta vērtība rubļos. Tātad sertifikāta vērtība ir tieši saistīta ar dzīvokļa celtniecības izmaksām.

Uzsvēru divas lietas: viens sertifikāts pienāks par vienu dzīves gadu, bet sertifikāta vērtība atbilstīs 0,5 kvadrātmetru celtniecības izmaksām tipveida daudzdzīvokļu mājās tajā brīdī, kad jūs par dzīvokli vai ko citu ar sertifikātu maksāsiet. Kontā būs sertifikātu skaits, bet par cik lielu summu varēsiet iegādāties īpašumu, tas būs atkarīgs no tā, kāda tobrīd ir izziņotā sertifikāta vērtība. Augustā tā bija 5000-6000 rubļu. Martā droši vien būs vairāk.

— Vairums cilvēku droši vien gribēs privatizēt savu dzīvokli?

— Inflācijas apstākļos mainīsies arī dzīvokļa cena. Taču vēl jāuzsver, ka celtniecības izmaksas un dzīvokļa cena nav viens un tas pats. Jo dzīvokļa cena būs atkarīga no mājas nolietojuma, labiekārtojuma pakāpes, no atrašanās vietas, centrā mājas droši vien maksās desmitkārt vairāk nekā nomalē. Tas ir loģiski, jo tad cilvēks varēs izvēlēties — vai pirkt ļoti dārgo dzīvokli centrā vai mainīties un pirkt atbilstoši kabatai citur. Manuprāt, līdz šim ir pilnīgi nepareizs uzskats, ka visi pirks tieši tos dzīvokļus, kuros ir dzīvojuši. Būtu amorāli pieprasīt, lai cilvēkam pārdot ļoti dārgu dzīvokli par ļoti zemu cenu tikai tāpēc, ka viņš tajā 10 gadus nodzīvojis.

Ekonomikā ir nesagraujami likumi, kurus pārkāpjot ir smagi jāmaksā. Ja mēs atkāpsimies no normas, ka ir lietas, kuras maksā tik, cik tās maksā, tā būs dāvināšana. Mēģinājums pārdot jebkuru dzīvokli par kādu cieti noteiktu cenu novedīs pie tā, ka cilvēki, kuri sapēma ļoti labiekārtotus dzīvokļus prestiža rajonos, dabūs dāvanu no valsts daudzu miljonu vērtībā.

— Cik sertifikātu kontu grāmatīņu vajadzēs?

— Visiem pieaugušajiem un bērniem atvērs kontu, bet grāmatīņas dos vecākiem.

— Vai pilsoņu bērniem pienāks plus 15 sertifikāti, kas būs katram LR pilsonim?

— Jā.

— Kur cilvēks uzzinās, ko un kā viņam rēķina?

— Ir divas situācijas. Ja cilvēks nav strādājis partijas komitejā, nav bijis armijas kadru virsnieks, nav strādājis čekā, nav sēdējis cietumā, nav iebraucis Latvijā, tad gadījumā viņš ies uz Krājbanku, kur deklarācijā visu to uzrakstīs — neesmu, neesmu... Parakstīsies, ka sniegtās ziņas ir pareizas (pretējā gadījumā sertifikātus vai citu mantu atsavinās — to arī paredz likums). No pases tiks izrakstīts reģistrētais personas kods un atvērts konts. Tad arī varēsiet ar sertifikātiem rīkoties, piemēram, pārskatīt uz kādu reķinu, kur tiek

pārdoti pašvaldības īpašumi. Otrā situācija: ja jums ir bijušas kādas problēmas (esat strādājis partijas komitejā, par šiem gadiem sertifikāti nepienākas utt.) vai gluži otrādi — jums pienākas papildus sertifikāti kā represētai personai, tad būs jāiet uz pašvaldību komisiju, kur aizpildīsiet dokumentus, saņemsit izziņu, uz kuras pamata tad jums atvērs kontu Krājbankā vai laukos — Sakaru bankā.

— Bet NC jau saņem vēstules, cilvēki gaida, kad dabūs sertifikātus un varēs nopirkt maizi, varbūt pat sviestu aizdaram? Manuprāt, ir iespēja, ka lielākā daļa sertifikātu nonāks patēriņa tirgū.

— Jā, sertifikātus ar bankas starpniecību varēs pārdot. Cilvēks dos rīkojumu bankai, lai viņa sertifikātus pārdod, par to būs jāmaksā valsts nodeva. Jo, ja cilvēks atsakās no īpašnieka tiesībām, viņam šī valsts nodeva būs jāmaksā.

— Tātad iespējams straujš patēriņa cenu pieaugums?

— Acimredzot, tas būs politisks jautājums, jo tās firmas un personas, kuras būs ieinteresētas sertifikātus pārpirt par kapeikām, mēģinās dažādi spekulēt, maldināt cilvēkus un protestēt pret lielu valsts nodevu sertifikātiem. Turpretī tie, kuri skaidri redz inflācijas briesmas, ko var radīt sertifikātu masveida pārdošana, iestāsies par pietiekami augstu nodevu.

Taču var pateikt jebkurai: mēģinājums tūlīt sertifikātu pārvērst naudā novedīs pie tā, ka cilvēks lielāko daļu tādējādi iegūtās naudas zaudēs inflācijas dēļ. Tāpēc, ja kādam ir grūtības ar izdzīvošanu, būtu gan jāpārdod tikai tik daudz sertifikātu, cik tajā brīdī nepieciešamas pārtikšanai.

— Ko jūs nēmat vērā, zinādami, kā notiek vaučērizācija Krievijā, sertifikācija Lietuvā? Un ko rāda Austrumeiropas pieredze? Jo zinājī stāsta, ka Čehoslovākijā sertifikācija izgāzāsies.

— Galvenā Latvijas sertifikātu atšķirība no citiem ir tā, ka mums tiem ir nekustamā īpašuma segums, tādējādi tiek garantēta sertifikāta cena. Krievijas reģionos, kur cilvēki ieinteresēti pirkt zemi, vaučera cena daudzkārt pārsniedz nominālo vērtību. No Lietuvas pieredzes pārņemām vienu: visi konti tiks kontrolēti, vai informācija atbilst īstenībai, vai vienam cilvēkam nav vairāki.

Austrumeiropā vaučeri bija tikai Čehoslovākijā un diez vai tur jums apgalvos, ka šī ideja ir izgāzāsies. Tas lielā mērā ir superliberāļu viedoklis, kuri aizmirst vienu, ka vairumā gadījumu lielas naudas daudzums cilvēka rokās raksturo viņa spēju veikt uzņēmējdarbību tikai tirgus ekonomikas apstākļos. Mūsu apstākļos naudas daudzums nav cilvēka gudrības apliecinājums. Un vēl — mūsu cilvēkiem naudas gluži vienkārši ir desmitiem reižu par maz, lai valsts īpašumu nopirktu par tirgus cenām. Tāpēc arī, lai kā tas nepatīktu liberāļiem, jāievieš sertifikāti. Valstij nav naudas, ar ko pārveidot ekonomiku. Tāpēc vienīgā iespēja: vispirms daļu īpašuma privatizēt ar sertifikātu palīdzību, protams, arī par naudu.

Lidija Dārziņa
«Neatkarīgā Čiņa»

Preiļu tirgum vajadzīgs kārtīgs saimnieks

LTF Preiļu koordinācijas padomes paplašinātā sēdē, kurā piedalījās arī rajona TDP valdes priekšsēdētāja vietnieks I.Meluškāns, pilsētas priekšsēdētāja vietnieks V.Upenieks, rajona arhitekts V.Nikolajevs, finansu inspekcijas, veterinārā dienesta, policijas un citi pārstāvji, apsprieda jautājumu par tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem Preiļu tirgū.

Visi piekrita, ka tirgus neatbilst prasībām. Preiļu patērētāju biedrība, kura nomā tirgus laukumu no pilsētas, nav ieinteresēta tā attīstībā, jo redz privāttirgotājos konkurentus.

Par patērētāju biedrības attiek-

smi liecina arī tas, ka tās pārstāvis uz sēdi neieradās.

Koordinācijas padome nolēma lūgt Preiļu rajona un Preiļu pilsētas valdes atsavināt no Preiļu patērētāju biedrības tirgus laukumu un iesaka nodot to tam saimniekam, kas to spēs izveidot par normālu pilsētas tirdzniecības centru, tas ir — lauksaimniekiem, kuri ražo pienu, gaļu un citu lauksaimniecības produkciju pilsētai.

Nolemts arī lūgt rajona patērētāju biedrību savienības valdi un rajona TDP valdi izskatīt jautājumu par rajona patērētāju biedrību savienības likvidēšanu.

L.Zīle

Tikās politiski represētie

Diezgan kuplā skaitā Preiļos bija apvienojušies politiski represēto kluba biedri uz kārtējo sanāksmi. Šiem nepamatoti mokas un pazeļojumus izcietušajiem cilvēkiem, kuri tagad lielākoties ir sirmgalvju vecumā, šodien ir neskaidrības par daudziem jautājumiem, kas attiecas uz viņu statusu un tiesībām. Tieši tāpēc uz sanāksmi bija uzaiņināta juriste Irina Beitāne, sociālās apdrošināšanas pārvaldes vadītāja vietniece Tatjana Medvedeva, rajona valdes sekretāre Valentīna Brice. Sanāksmi organizēt palīdzēja Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs.

Kā liecināja klātesošo uzdotie jautājumi, ne visiem ir īsti skaidrs, kādās iestādēs viņiem ir jāgriežas, lai saņemtu nepieciešamos dokumentus. Bez tam vēlreiz tika paskaidrots, ka tās apliecības, kas represētajiem ir pašreiz, ir politiski represēto kluba biedru kartes un tās nevar izmantot, lai saņemtu atvieglojumus. Ir vajadzīgas politiski represēto apliecības.

Sanāksmē klātesošie parakstījās uz iesnieguma Preiļu pilsētas valdei, kurā lūdz politiski represētajiem dotēt 50 procentus no izmaksām par siltumu, kā arī līdz 50 procentiem samazināt dzīvokļu īres maksu. Rajona valdei savukārt adresēts iesniegums piešķirt atvieglojumus braukšanai vietējos autobusus.

L.Rancāne

Konsultācija nepamatoti represētajiem

Politiski represētās personas statusu nosaka LR likums «Par politiski represētās personas statusa noteikšanu», kas pieņemts šī gada 13. maijā. Par politiski represētiem atzīstami tie Latvijas Republikas pilsoņi, kuri līdz 1991. gada 21. augustam:

- noslepkavoti vai miruši represiju rezultātā;
- ieslodzīti cietumos, geto, koncentrācijas, filtrācijas vai labošanas darbu nometnēs vai viņiem piemēroti medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi;
- izsūtīti, nometināti vai pārvietoti no pastāvīgās dzīvesvietas;
- iesaistīti spaidu darbos, dzimuši izsūtījumā vai nometinājumā.

Par totalitāro režīmu netieši politiski represētiem atzīstami tie Latvijas Republikas pilsoņi, ja šie pilsoņi vai viņu tuvinieki reāli tika pakļauti civilo, ekonomisko, politisko un sociālo tiesību ierobežojumiem:

- izlikti no savām mājām vai dzīvokļiem, liedzot tur atgriezties vai atgūt savu īpašumu;
- aplūkoti ar paaugstinātiem nodokļiem un nodevām ar tam sekojošu mantas atņemšanu vai bez tās;
- tiem tika nacionalizēta vai citādi atņemta manta vai liegts to atgūt;
- tiem tika liegts darboties savā profesijā, iegūt darbu vai izglītību, kā arī noteikti citi ierobežojumi politisku motīvu dēļ.

Valdības lēmumos un likumos paredzētie atvieglojumi:

- politiski represētie var braukt pilsētas vilcienos bez maksas, tālsatiksmes autobusus — ar 50 procentu atlaidi no braušanas maksas;
- pēc ārstu receptēm var iegādāties aptiekā zāles bez maksas;
- saskaņā ar Darba likumu kodeksu atvaļinājumu par pirmo darba gadu, ja nav nostrādāti seši mēneši, piešķir personām, kas nepamatoti politiski represētas.

Nepamatoti politiski represētajiem darbiniekiem ikgadējos atvaļinājumus piešķir vasarā vai pēc viņu vēlēšanās jebkurā citā gada laikā. Zemes jautājumu risināšanā represētām personām atvieglojumi nav paredzēti.

Politiski represētām personām izsniedz politiski represēto apliecības, pamatojoties uz kādu no šiem dokumentiem:

- reabilitācijas apliecību, kura izsniegta Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijā Rīgā, Stabu ielā 89;

Politiski represēto kluba priekšsēdētāja Terēzija Lakovska informēja, ka drīz būs gatavs pieminekļis represētajiem, kuru uzstādīs pie Preiļu baznīcas, kā to norāda pašreiz šajā vietā esošā plāksne. Pieminekli kaļ tēlniece Vija Dzintare Rīgā, to redzēsīm uz ceļiem esošas sievietes veidā. Pa tapšanas laiku, bez šaubām, cēlušās darba izmaksas, tomēr klubam esot rajona vadītāju solījums sniegt materiālu palīdzību. Līdz šim pieminekļa tapšanā daudz līdzekļu ir ieguldījuši pati kluba priekšsēdētāja, kā arī saimnieciskā aprēķina uzņēmums «Preiļi» un tā vadītājs J.Teilāns.

Daudzi jautājumi tika uzdoti arī sociālās apdrošināšanas pārvaldes vadītāja vietniecei Tatjanai Medvedevai. Viņa paskaidroja, ka attiecībā uz pensijām politiski represētajiem atšķirībā no pārējiem pensionāriem ir tikai viens atvieglojums, proti, nestrādājošiem politiski represētajiem pensionāriem pensiju apmērs nav ierobežojams ar attiecīgajam pensiju veidam paredzētās minimālās pensijas divkārtu apmēru. Taču, kā atzina T.Medvedeva, šiem ļaudīm, kaut arī viņiem ir garš darba stāžs, izpeļņa ir bijusi tik maza, ka, arī piemērojot šo atvieglojumu, pensija nesasnā lielāka par trīs tūkstošiem rubļu.

Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas izsniegtu apliecību par personas administratīvu izsūtīšanu no Latvijas PSR uz PSRS, kā arī tās dzimšanu ieslodzījumā, izsūtījumā vai nometinājumā PSRS teritorijā;

Latvijas Republikas Valsts arhīva ģenerāldirekcijas izsniegtu apliecību par personas atrašanās PSRS valsts pārbaudes (filtrācijas) nometnē Rīgā, Bezdelīgu ielā 1; Latvijas Republikas Prokuratūras izsniegtu apliecību par personas nāvi politisku represiju rezultātā Rīgā, Kalpaka bulvārī 6; republikas pilsētas, rajona vai pilsētas rajona sociālās nodrošināšanas nodaļas izsniegtu apliecību par personas ieslodzīšanu cietumā, koncentrācijas nometnē vai geto vācu okupācijas laikā no 1941. gadam līdz 1945. gadam, kā arī par pārvietošanu uz Vāciju vai tās okupētajām teritorijām iesauktāšanai pagaidu darbā, šeit var būt arī vēl dokumenti no arhīva;

kā arī pamatojoties uz citiem dokumentiem, kas tiesiski apstiprina politiskās represijas faktu. Var būt tiesas spriedums, slēdziens no prokuratūras.

Lai saņemtu apliecību, vēl vajadzīga fotokartīte (3 x 4 cm) un dzimušajiem izsūtījumā — dzimšanas apliecība, ja mainīts uzvārds — laulības apliecība.

Politiski represēto apliecības izsniedz Preiļu rajona valdes sekretāre V.Brice Preiļos, Raiņa bulvārī 19, 32. kabinetā.

Ja represētā persona skaitās arī 1. vai 2. grupas invalīds, tad visos autobusus braukšana paredzēta bez maksas.

Politiski represētiem saskaņā ar likumu «Par pensijām» izsūtījumā pavadītie gadi stāžā tiek ieskaitīti trīskāršā apmērā.

Ja persona ir bijusi latviešu leģionā, tad izziņa par dienestu jāprasa no valsts arhīva, ja tādu ziņu nav, varētu pierādīt ar liecinieku liecībām, tām jābūt notariātā apstiprinātām, liecību saturu apstiprina organizācija «Daugavas vanagi».

Ja arhīvā nav ziņu par atrašanos filtrācijas nometnē, tad prasība jā-sūta Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijai, kuras pakļautībā bija šādas nometnes.

Par bezmaksas braukšanu vietējos autobusus ir tiesīgas lemt vietējās pašvaldības.

I.Beitāne,
juriste

Par lidlaukiem rūpēties zemessargi

Lielsaimniecību lauksaimniecībā modē bija kustība par aviācijas ierīkošanu lauksaimniecībā, proti, — tirumu virsmērošanā un apmīgošanā. Preiļu rajonā tika ierīkoti četri lidlauki ar asfaltētiem laukumiem un piebraucamajiem ceļiem, uzceltas noliktavas.

Zemes reformas gaitā, kad lielsaimniecības pamazām likvidējas, lidlauki lauksaimniekiem kļuvuši nevajadzīgi. Bet to ierīkošanā ieguldītas lielas naudas summas, tāpēc lidlaukiem bija neieciešams saimnieks. Par tādu tagad kļuvis Zemessardzes Preiļu 35. bataljons, kurš apņēmis rūpēties par lidlaukiem.

A.RANCĀNS

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Otrdiena,

22. decembris

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.15 No TV videofondiem. 19.10 Arēna. 19.35 Vīzīte. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 LR AP. Ziņas. 21.25 Organizācija Glābiet bērnus! - televīzijā. 22.10 Un atkal cerība. Dok. filma. 23.00 Pasaulē ievērojamākie dziedoņi - Ziemassvētkos. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 BBC World Service. 17.30 Mācīsimies angļu valodu! 7. nod.

OSTANKINAS TV

18.00 Atgriešanās Ēdenē. Mākslas filma. 19.00 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Tuksnesis. Mākslas filma. 1. sērija. 21.45 Spektrs. 22.15 Latvijas bizness. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

15.00 TV birža. 15.30 Studija Rost. 16.00 Ziņas bērniem. 16.15 Urālu TV. 17.00 Izdzīvošanas skola. 17.20

Parlamenta vēstnesis. 17.35 Es esmu. 18.15 Starpbrīdis. 18.25 Mult. filma. 19.00 Vēstis. 19.25 Istie detektīvi. Mākslas filma. 20.25 Nav kur nozost. Filma no TV seriāla Spiegi. 20.55 Glābiņš 911. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Edītes Pjehas balle.

LATGALES TV

18.45 Kultūras programma Olūti. 22.45 Latgales ziņas (krievu val.).

Trešdiena,

23. decembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Dalies mīlestībā! Akcijas atklāšana. 18.40 Brīvais mikrofons. 19.30 Mūzikas pasaulē. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Dalies mīlestībā! Pirmā prognoze un Zvaigzņiņu brīdis Doma laukumā. 22.15 Visu vai neko! 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 BBC World Service. 17.30 CNN ziņas. 17.40 Runāsim vāciski!

OSTANKINAS TV

18.05 Atgriešanās Ēdenē. Mākslas filma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Tuksnesis. Mākslas filma. 2. sērija. 21.55 Spektrs. 22.40 Ziemassvētki kopā ar Petu Būsu. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 8.00 Paralēles. 8.30 Farss mažorā. 11.00 Strādnieku ciemats. Mākslas filma. 1. sērija. 12.05 Nostalgiska vakarēšana. 12.35 Informaīvi komerciāla programma. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 Signāls. 15.15 Logs. 15.45 Jūsu privatizācijas čeks. 16.05 Ziņas bērniem. 16.20 Tālie Austrumi. 17.05 Kristīgā programma. 17.35 Opozīcija. 18.15 Mult. filma. 18.25 Mult. filma. 19.00 Vēstis. 19.25 Vilks. Mākslas filma. 21.15 Programma EKS. 21.25 Filma no cikla Mijkrēšļa zona. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā.

LATGALES TV

18.50 Pareizticīgo baznīcas svētdie-

nas skola. 19.10 Sludinājumi. 19.15 Latgales ziņas.

Ceturtdiena,

24. decembris

LATVIJAS TV I

13.00 Dalies mīlestībā! Dāvana vecajiem Jaudim. 16.00 Mult. filma. 16.25 Latvijas Bērnu fonda muzikāls apsveikums Ziemassvētkos. 16.55 Dzied ansambli Slonks. Polijas TV raidījums. 17.15 Reģionālās TV piedāvā... Ziemassvētki novados. 18.00 Ziņas. 18.15 Koncerts. 18.35 Ekrāns bērniem. 19.00 Ziemassvētku dievkalpojums Rīgas Domā. 20.30 Panorāma. 21.05 Annas Ziemassvētki. Isfilma. 21.20 Dzīvīte, dzīvīte... 22.20 Dalies mīlestībā! Vientuļnieku nakts. 0.55 Pāvesta Jāņa Pāvila II Ziemassvētku pusnakts mise.

LATVIJAS TV II

17.00 Worldnet piedāvā... 17.35 Mācīsimies angļu valodu!

OSTANKINAS TV

18.00 Atgriešanās Ēdenē. Mākslas filma. 18.50 R.Paula mūzikas kon-

certs. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Loto spēle Miljons. 21.10 Pirms un pēc pusnakts. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 7.55 TV almanahs Karavāna. 8.50 Vajabrīdis. 9.05 Tēma ar variācijām. 11.00 Strādnieku ciemats. Mākslas filma. 2.sērija. 12.05 Burda Moden piedāvā... 12.35 Informaīvi komerciāla programma. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 Pirmoreiz Krievijā. 15.30 Studija Rost. 16.00 Ziņas bērniem. 16.15 Jaungada pirāgs. 16.25 Mult. filma. 16.35 Lidz Maskavai - tālu. 17.20 Tā, cik dzīvojam! 17.50 Parlamenta vēstnesis. 18.05 Speciālais komercvēstnesis. 18.15 Mult. filma. 18.25 Kets un suns. Filma bērniem. 19.00 Vēstis. 19.25 Vakara ēna. Kinokomēdija. 20.25 Hrono. 20.55 48 stundas. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Publicistiska programma.

Ziemassvētku sūtījums — grāmatas

«Brīvi un ar paceltu galvu atgriežoties Eiropā, mēs cenšamies celt mūsu zināšanu līmeni. Latvija, kura piederēja un pieder pie Eiropas, ir tās neatņemama vēstures un kultūras sastāvdaļa...»

Šādas rindas ievada vēstuli, kura kopā ar lielu humānās palīdzības sūtījumu — grāmatām — saņemta Līvānu 1. vidusskolā no Francijas.

Turienes skolēni un pieaugušie Latvijas bērniem sūta gan vestures, gan mākslas, gan citas grāmatas. Francijas cilvēki saprot, ka pagaidām Latvijā franču valoda nav populāra, taču cer, ka ar laiku Latvijas jaunieši apgūs arī franču valodu, un tic, ka tieši šis sūtījums, varbūt, ieinteresēs rajona skolēnus valodas mācīšanai.

Preiļu rajona skolām ir pienākušas 15 grāmatu pakas. Līvānu 1. vidusskola šo sūtījumu nodeva skolu valdei, kura humāno velti atdos skolām, pēc norādītajām adresēm. Šis humānās palīdzības sūtījums pienāca ar katoļu kūrjas starpniecību.

A.Veldre

Skolai jāpopularizē atturīgs dzīvesveids

Jūrmalā notika starptautisks seminārs, ko organizēja Zviedrijas un Baltijas valstu atturības biedrības. Delegāti bija ieradušies no Norvēģijas, Somijas, Šveices, Vācijas un, protams, Baltijas valstīm. Bet mūsu rajonu pārstāvēja Līvānu 1. vidusskolas skolotāja L.Kalinka un Līvānu 2. vidusskolas bibliotekāre I.Bojāre.

Seminārā apsprieda darba formas un metodes ar pusaudžiem, lai viņus audzinātu atturības garā. Jauna skolotāja no Zviedrijas Asa Jakobsone stāstīja par savu pieredzi darbā ar skolēniem. Viņa dāvināja divas grāmatas par atturību — vienu skolēniem, bet otru, kas domāta skolotājiem. Zviedrijas pedagogi ļoti ieinteresēti stāstīja par savu pieredzi un izteica vēlēšanos,

ka arī turpmāk šādi semināri varētu notikt Jūrmalā un plašākai pedagogu saimei.

Mums vajadzētu apzināt tos pedagogus, kuri bez alkohola prot un grib interesanti organizēt brīvo laiku un vēlas to iemācīt saviem audzēkņiem. Ar «Novadnieka» starpniecību aicinām skolotājus, kuriem radusies vēlēšanās piedalīties semināros, kur visi kopā mācīsimies audzināt bērnus pretalkohola garā, zvanīt uz Līvāniem 43097 (vakaros). Norunāsim, ka to jūs izdarīsiet līdz 10. janvārim. Jūsu adreses mēs nodosim zviedru kolēģiem, kuri turpmāk jūs informēs par seminārodarbību iespējām.

I.Bojāre, L.Kalinka (Līvānos)

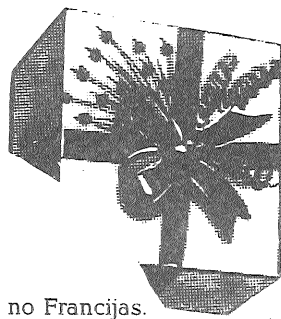
Raibā pasaule

•Visaugstākās smilšu kāpas atlasas Sahāras tuksneša Alžīrijas daļā. Tās ir līdz 430 metru augstas.

•Šveices zoologi pierādīja, ka vecie cilvēki, kuru mājās ir kaķis, griežas pie ārsta 16 reizes retāk nekā tie, kuriem kaķu nav.

•Indija — vienīgā valsts pasaulē, kur bifeju piena kopizslaukums pārsniedz govju piena kopizslaukumu, kaut gan govju valstī trīs reizes vairāk nekā bifeju. Tas izskaidrojams ar to, ka govīs Indijā uzskata par svētiem dzīvniekiem. Vislielākā bifeju ferma (vairāk nekā 15 tūkstošu dzīvnieku) atrodas Bombejas tuvumā.

•Dominikas republikas galvaspilsētas Santa Domingo austrumu piepilsētā uzcelta bāka par godu Amerikas atklāšanas 500. gadadienu, kuru atzīmē šogad. Šāda pieminekļa ideja radās vēl 1852. gadā, bet konkurss par labāko projektu bija izsludināts tikai 1929. gadā. Tajā piedalījās gandrīz 2000 arhitektu no visas pasaules. Uzvarēja Mančesteras arhitektūras skolas students Dž.Glīva ideja — piecstāvu ēka guļoša krusta veidā, no kura jumta lieljaudīgie prožektori metīs debesīs krusta gaišā attēlu. Krusta centrā — Kolumba piemīnīta velītā kapliņa. 147 ksenona prožektoru veido debesīs ap 900 m garu katoļu krustu. Prožektoru bija ieslēgti Amerikas atklāšanas 500. gadadienas svinībās.

VALSTS LĪVĀNU BĪOKĪMISKĀS RŪPNĪCĀS noliktavā var iegādāties lopbarības piedevas:

- lizīnu,
- liprīnu,
- lopbarības kalcija fosfātu.

Tuvākas ziņas pa telefonu 43564, 43215.

Firma «ERATO» IEPĒRK

□ sienu, skābsienu un lopbarības bietes.

Samaksa pēc vienošanās. Tel. 22752.

Ar 1992. gada 22. decembri paju sabiedrības «Druva-1» līdz šim izmantoto zīmogu uzskatīt par nederīgu. Valde

PIEDĀVĀJAM

pakalpojumus zāģbaļķu, malkas, papirmalkas izvešanai ar specautomāšīnām.

REALIZĒJAM

apzāģētus un neapzāģētus kokmateriālus.

IZGATAVOJAM

logus, durvis, grīdas un apšuvuma dēļus. Kontakttelefons Līvāni 41422.

PĒRK no iedzīvotājiem varu, bronzu, alvu, alumīniju. Tālrunis Jēkabpilī 63949.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS
Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpīlī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. I iespiedloksne.
Metiens 6021 eksemplāri. Pas. № 1791